

Джерело: [Друг читача](#)

Дельфін де Віган. Підземні години: роман / пер. з франц. М. Іванцової. – К.: Нора-Друк, 2012. – 232 с. – (День Європи).

Роман «Підземні години» Дельфін де Віган вийшов у вже традиційній для «Нора-Друк» серії «День Європи». Це проза, на перший погляд, позбавлена метафізичності, інтелектуальної химерності, напруженого сюжету з багатьма відгалуженнями та підтемами, сюрреалістичними мареннями опіумного чи психопатичного характеру. В центрі уваги – чоловік і жінка, Тібо та Матільда, лікар і хвора, які втратили кохання, втратили підтримку, втратили себе. Герої страждають – і кожний по-своєму (ідея просто-таки в душі Льва Толстого). Але водночас роман читаєш на одному подихові, чекаючи, що ось-ось очікуваний сюжет замкнеться, ось-ось наші паризькі герої зустрінуться і розпочнеться нове життя, після 20-го, як ворожка запевняла Матільду. Ось уже Матільда вирішила допомогти хворій жінці, до якої виїхав Тібо... Але в романі так нічого і не стається до самого кінця, лінійний сюжет, який нагадує дріт із двох частинок, не замикається, очікувана зустріч хвилиною відбувається в нетрях метро, але вона не має жодного значення, це лише позбавлений сенсу епізод, за яким – чергові блукання в лабіринтах Парижа, внутрішніх і зовнішніх. Він і Вона, напевно, могли зустрітися. І тоді розпочався б новий етап у житті – етап Любові, а отже, тиші, спокою, рівноваги. З другого боку, вони могли б ніколи так і не перетнутися, але тоді всесвітній задум зазнав би фіаско, бо заблукалі душі завжди можуть перетнутися, не знаючи, що, можливо, десь поряд і сидить твоя подальша доля. І все може в мить змінитися... Але заблукалі душі тому й заблукалі, що втратили надію. Місто розчиняє людину, мегаполіс робить людину хворою.

«Підземні години» - це не love story й не психологічний екзистенціалістський роман. Це роман про місто як невроз і пекло, як м'ясорубку й чистилище, як психлікарню і рай. Матільда та Тібо – не просто юнганські Він і Вона, Аніма та Анімус, це соціальні гравці міста Парижа, його жертви і діти, його маленькі клітини, які мусять загинути, оновитися, а отже, саме існування в Парижі, що знову постає подібно до романів Золя черевом або мозком, приречене на загибель, поразку, смерть. Але іншого шляху немає, так дихає Париж. Матільда й Тібо – заручники психологічних вивертів, струсів, підсвідомості... Жінка потрапляє в замкнене коло, пов'язане з її шефом, який, відчувши страх, що Галатея може втекти від свого Пігмаліона, вирішує зненавидіти своє творіння й

морально, психологічно, соціально знищити його. Тібо – жертва підсвідомих страхів у коханні, психологічної невизначеності, що має внутрішнє джерело. Тібо не вірить у кохання, він узагалі не знає, що таке кохання. Матільда і Тібо заблукали в Парижі, вони існують (вона як спеціаліст корпорації, він як лікар невідкладної допомоги), але водночас їх і немає, вони обидва хворі, обидва жертви, обидва аутсайтери.

Можливо, в тих самих юнгіанських проєкціях можна було б припустити, що перед нами розірвана монада людини, в якій немає притаманної їй парності, єдності протилежностей: чоловічого та жіночого. А отже, сучасна (принаймні європейська) людина втратила в собі колишню повноту і страждає від блукань в урбанізованому чистилищі, а урбаністичний простір усе далі й далі затягує в себе «хвору», неповну людину.

Також «Підземні години» – приклад сучасного соціального роману, для розуміння якого допоможе неомарксистська стратегія, а також елементи гендерного аналізу. Матільда стає заручницею свого патріархального (епізод, коли він попросив її не взувати високих підборів це посвідчує) і психічно неврівноваженого шефа і не може нічого з тим вдіяти. Їй намагаються допомогти з департаменту кадрових питань, але у фіналі вона все одно пише заяву на звільнення, не витримуючи брутальності з боку шефа. Це роман про приниження жінки, про залежність жінки від чоловіка в сучасному суспільстві, про намагання чоловіків здійснювати тотальний психологічний контроль за своїми підлеглими, а якщо підлегла чинить опір, то чоловік перетворюється на машину для страти, на підступного хижака, здатного вдаватися до маніпуляцій, аби досягти свого. Також Матільда в романі постає жертвою міста, в якому лєвова частка припадає на процес добирання до роботи. Метро – складова сучасного життя, яке калічить тих, хто в туди потрапляє. Єдине, що на певний час рятує Матільду, так це гральна картка з Захисником, який подарував її син (на основі гри Warcraft).

Роман спонукає до думання. Ми всі – не просто свідки, а жертви цивілізації. І, попри наші намагання чогось досягти в соціальному, фінансовому вимірі, справжніми цінностями лишається дім, родинне тепло і любов. Над ними підземні години не мають влади.